

Konference šíří myšlenku Zdravé krajiny

3.3.2023 - | Krajský úřad Plzeňského kraje

Rozšířit povědomí o možnostech zlepšení stavu krajiny v Plzeňském kraji, zadržování vody, alternativním hospodaření, důležitosti ochrany přírody i možnostech dotační podpory. Přesně to bylo hlavním záměrem odborné konference Zdravá krajina Plzeňského kraje, během které své odborné téma více než stovce hostů představily na dvě desítky přednášejících.

Konference pro představitele měst a obcí či koordinátory environmentální výchovy se uskutečnila ve čtvrtek 2. března v Konferenčním sále Středního odborného učiliště elektrotechnického Plzeň. „Krajina Plzeňského kraje a celé České republiky není v dobrém stavu. Problémy, o kterých se ještě v nedávné minulosti mluvilo jen teoreticky, se nyní stávají realitou. Suchých studní a vyprahlých půd si v létě všimneme stejně snadno, jako mírných zim s nedostatkem sněhových srážek. Příčin špatného stavu krajiny je celá řada. Především je to způsob, jakým jsme v naší krajině hospodařili a hospodaříme. V minulosti jsme kvůli snaze o co největší zemědělskou produkci zapomněli, že musíme myslet i na budoucnost. V reakci na tyto problémy se Plzeňský kraj rozhodl aktivně zapojit. Sám se stal iniciátorem změn, které vedou ke zlepšení stavu a „uzdravení“ naší krajiny. V návaznosti na myšlenku zlepšení stavu krajiny se zrodila aktivita Zdravá krajina,“ vysvětlil důvod vzniku projektu Zdravá krajina náměstek hejtmana pro oblasti životního prostředí a zemědělství Josef Bernard.

Projekt Zdravá krajina byl veřejně představen v loňském roce. Zaměřil se především na motivaci zlepšit stav krajiny. Ukazuje možnosti, pokud kdokoli chce realizovat konkrétní opatření, kde je možné žádat o podporu, jaké dotace lze využít a představuje i zhotovené projekty a příklady dobré praxe. „Plzeňský kraj je jedním z těch, kteří se velice aktivně chopili tohoto tématu. Podle datové analýzy jsme identifikovali priority, podle kterých je potřeba začít. Takto potřebujeme revitalizovat celé území kraje, protože krajina je zničená, až na nějaká chráněná území, skoro plošně. Pro opravu krajiny potřebujeme každého člověka, aby v rámci své působnosti s něčím pomohl. Ono to ale nejde jen v jednom člověku, a proto je skvělé, že Plzeňský kraj se ujal jakési vedoucí role, kdy ukazuje priority, příklady dobré praxe a může se na něj nabalovat spousta lidí, kteří jsou ochotni ty změny dělat,“ pochválila iniciativu Plzeňského kraje Eva Volfová z Ministerstva životního prostředí ČR, která na konferenci přednášela o koncepci přístupu ČR ke změně klimatu a provázanosti na krajské aktivity.

Na konferenci přednášející hovořili o téměř dvou desítkách na sebe navazujících témat, které mají inspirovat k dílčím krokům i zamyšlení, jak a proč jsou změny v přírodě nezbytné. Bohumír Janský z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy hovořil o vývoji vody ve světě a možnostech, jak řešit využívání vodních zdrojů. Adam Valík z Českého hydrometeorologického ústavu povídal o dopadech klimatické změny na krajinu České republiky, Klára Salzmann z ČVUT přednášela o nedostatcích v současné krajině a možnosti jejich řešení pomocí krajinného plánování, hydrometeorolog Jindřich Duras zase o vlivu srážkových a odpadních vody na vodní toky a nádrže. Přednášející přinesli témata živé půdy, ekologického zemědělství, udržitelného hospodářství v lesích či krajinotvorbě. Příklady zavedly dokonce i přes hranice, když Wolfgang Ahlmer hovořil o přípravě na změnu klimatu v Horním Falci. Zástupci Plzeňského kraje pak shrnuli základní fakta projektu Zdravá krajina, připomněli možnosti čerpání dotací a seznámili s jednotlivými činnostmi. „Proměna naší krajiny a způsobu zemědělského hospodaření je dlouhodobá, probíhala prakticky 100 let a ty dopady jsou veliké. Samozřejmě i ta změna bude nějakou dobu trvat. To, jaké budou priority, se nám ukáže, až zpracujeme podrobnější a detailnější studie krajiny. Rozhodli jsme se jít cestou, kdy problematiku uchopíme koncepčně, aby se neřešila jednotlivá opatření, která samozřejmě mají efekt, ale pokud

chceme krajinu změnit celou, tak se na ni také jako na celek musíme dívat. Poté co budou zpracovány krajinné studie, tak vyplynou opatření, která se budeme snažit podpořit, aby se realizovala,” popsal záměr Jakub Rataj z odboru životního prostředí Plzeňského kraje.

Základem aktivity Zdravá krajina je koncepční dokument **„Regionální studie adaptačních opatření Plzeňského kraje pro zadržení vody v krajině“ (tzv. ReSAO)**. Tato studie byla dokončena v květnu loňského roku. Byly zde vyřčeny hlavní problémy, které jsou potřeba v Plzeňském kraji řešit na úrovni povodí vodních toků IV. řádu. Na základě analýzy bylo v rámci studie vytyčeno prvních dvacet tzv. prioritních oblastí, na které se kraj nyní postupně soustředí. Tato řešení spočívají ve vytvoření místních krajinných studií, na které budou navazovat postupné realizace samotných navržených opatření. V současné době probíhá zpracování krajinné studie na Dobřansku – povodí Radbuzy od Dobřan po České údolí. Chystá se také zpracování studie Úhlavy u Bezděkova na Klatovsku a následně se bude pokračovat Zlatým potokem u Přeštic a říčkou Chuchla u Holýšova. *„Tvorba takové studie je komplikovaná záležitost a první studie budou tedy hotové na jaře příštího roku,”* poznamenal Josef Bernard.

Plzeňský kraj není na aktivitu Zdravá krajina sám. V červnu 2022 bylo uzavřeno memorandum o spolupráci se Sdružením měst a obcí a Biskupstvím Plzeňským jako významným vlastníkem zemědělských pozemků. Zdravá krajina ale spolupracuje s Povodím Vltavy, Lesy ČR, AOPK, Státním pozemkovým úřadem a v současnosti se řeší spolupráce se ZČU.

Inspiraci lze čerpat v příkladech dobré praxe na webu projektu www.zdravakrajinapk.cz, kde jsou užitečné a funkční projekty, které byly na území kraje realizovány v minulosti a přispívají k udržení stability krajiny. Z poslední doby je velmi známá třeba přírodní rezervace Janovský mokřad.

Zájemci o budování opatření pro zlepšení stavu krajiny, kteří se chtějí sami zapojit do aktivit zlepšujících krajinu, mohou žádat na Krajském úřadu Plzeňského kraje o podporu. Z letošního dotačního programu Zdravá krajina je možno získat příspěvek například na vybudování tůní nebo zasakovacích průlehů, výsadbu stromořadí (třeba jako doprovod obnovované staré cesty), nebo péči o chráněné biotopy. *„Těšíme se na letošní projekty, které budou stejně jako v minulých letech velkým zlepšením a známkou toho, že změna je možná,”* dodal Jakub Rataj.

<https://www.plzensky-kraj.cz/konference-siri-myslenku-zdrave-krajiny>